

รวมบทความย่อ ผลงานวิจัย

ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.

2569

คำนำ

เอกสารฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมบทความวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จในงบประมาณ พ.ศ. 2568 โดยมีวัตถุประสงค์ 1) เผยแพร่ผลงานวิจัยทางการศึกษาของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ระหว่างปี พ.ศ. 2568 ที่มีคุณค่าทางวิชาการและมีประโยชน์ในการนำไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา 2) สร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษาระหว่างนักวิจัยและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ 3) มุ่งให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสนับสนุนให้มีหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในสังกัดสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานอื่น ๆ นำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ เพื่อเป็นการช่วยให้ผู้บริหารและนักการศึกษาประหยัดเวลาและติดตามค้นคว้ารายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์ สามารถทำความเข้าใจกระบวนการวิจัย ข้อมูลและข้อค้นพบ รวมทั้งสามารถอ้างอิงผลการศึกษาวิจัยได้โดยง่าย และประการสำคัญผลงานวิจัยเหล่านี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามภารกิจของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยได้รับเงินอุดหนุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ซึ่งได้จำแนกผลงานวิจัยออกเป็น 3 แผนงาน 19 เรื่อง ประกอบด้วย แผนงานที่ 1 การวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายใต้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน จำนวน 12 เรื่อง แผนงานที่ 2 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน เพื่อการแข่งขันและมีงานทำ จำนวน 4 เรื่อง และแผนงานที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน จำนวน 3 เรื่อง

ผลงานวิจัยที่ได้นำมาจัดทำในครั้งนี้ จะมีการรวบรวมโครงการวิจัยที่ดำเนินการแล้วเสร็จและเผยแพร่ผลงานวิจัยเรียบร้อยแล้ว ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดหมวดหมู่ ตรวจสอบคุณภาพ ความถูกต้องของผลงานวิจัย สร้างฐานข้อมูลงานวิจัยของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ และเผยแพร่ต่อสาธารณชน รวมทั้งเป็นการกระตุ้นให้กำลังใจกับนักวิจัย ตลอดจนส่งเสริมผลงานวิจัยที่เป็นประโยชน์ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการอีกด้วย

ในการนี้ ต้องขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่านที่ได้มีวิริยอุตสาหะในการศึกษา ค้นคว้า สร้างสรรค์งานวิชาการ และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และเกิดการจัดการองค์ความรู้หรือ Knowledge Management ในสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการอย่างเป็นระบบ และหวังว่าการจัดทำรวมบทความวิจัยเล่มนี้ จะได้ถูกนำผลงานไปใช้ประโยชน์อย่างเต็มที่และเกิดคุณค่าต่อการพัฒนาการศึกษาต่อไป

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

บทสรุปผู้บริหาร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุนส่งเสริม ววน.) ภายใต้ “ทุนสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund)” จำนวนทั้งสิ้น 8,485,000 บาท เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานด้านวิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน โดยมุ่งยกระดับคุณภาพการศึกษาและพัฒนากำลังคนให้เป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การดำเนินงานภายใต้งบประมาณดังกล่าว ประกอบด้วยโครงการวิจัยจำนวน 19 โครงการ ซึ่งดำเนินการภายใต้ 3 แผนงานหลัก ควบคู่กับแผนงานเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารจัดการด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ทั้งนี้ จุดมุ่งเน้นของแต่ละแผนงานและผลการดำเนินงานสำคัญ มีดังนี้

1. แผนงานการวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายใต้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 12 โครงการวิจัย มุ่งเน้นสนับสนุนการผลิตผลงานวิจัยที่ตอบโจทย์การเสริมสร้างสมรรถนะครู การจัดการเรียนรู้ และการยกระดับคุณภาพผู้สอน เช่น หลักสูตรพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร, การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางไกล Coding, การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ Coding ระดับประถม

2. แผนงานการพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน เพื่อการแข่งขันและมีงานทำ ประกอบด้วย 4 โครงการวิจัย มุ่งเน้นสนับสนุนการผลิตผลงานวิจัยที่ตอบโจทย์การพัฒนา รูปแบบ กระบวนการ แนวทาง หลักสูตร การจัดการเรียนรู้ เพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพและการมีงานทำให้แก่ผู้เรียน เช่น การเสริมสร้างศักยภาพผู้เรียนด้านพลเมืองดิจิทัล, การจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แหล่งเรียนรู้ท้องถิ่น (ทักษะอาชีพ/รายได้), การจัดการเรียนรู้เพื่อ Soft Power (EEC)

3. แผนงานการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ประกอบด้วย 3 โครงการวิจัย มุ่งเน้นสนับสนุนการผลิตผลงานวิจัยที่ตอบโจทย์การพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ คุณภาพชีวิตของผู้เรียน ตลอดจนเศรษฐกิจฐานรากและชุมชนของผู้เรียน เช่น ผลิตภัณฑ์จากลูกหยีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร, รูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการในโรงเรียนเอกชน

4. แผนงานเสริมสร้างความเข้มแข็งและธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการแผนงานและโครงการวิจัยและนวัตกรรม เป็นแผนงานที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการงานวิจัยและนวัตกรรมภายในหน่วยงานให้สามารถดำเนินการ และตรวจสอบ ติดตามได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทั้งนี้ ผลการดำเนินงานสำคัญของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการในภาพรวม มีดังนี้

การพัฒนาต้นแบบผลิตภัณฑ์ นวัตกรรมทางสังคม และหลักสูตร อาทิ รูปแบบกลไกการดำเนินงานของโรงเรียนต้นแบบทวิภาคีเพื่อผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพสำหรับนักเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี สูตรผลิตภัณฑ์น้ำลูกหยีและแยมลูกหยี หลักสูตรพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการการศึกษาชั้นเรียนและสื่อดิจิทัล หลักสูตรส่งเสริมทักษะอาชีพธุรกิจสำหรับผู้เรียนประถมศึกษา

การเผยแพร่องค์ความรู้ ได้แก่ **บทความวิชาการเพื่อตีพิมพ์ และนำเสนอในการประชุมวิชาการ** จำนวน 13 เรื่อง อาทิ การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดสำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางไกลเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้

แบบโค้ดดิ้ง (Coding) สำหรับครูผู้สอนวิชาวิทยาการคำนวณของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชุมพร พร้อมทั้ง **ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย** จำนวน 6 เรื่อง อาทิ การพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนในจังหวัดร้อยเอ็ด แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเกิด Soft Power ในพื้นที่จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างยั่งยืน

พัฒนาฐานข้อมูล ระบบ และกลไก ได้แก่ ระบบการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานของนักเรียน ระบบดิจิทัลแบบฟอร์มและฐานข้อมูลเพื่อการพัฒนาสมรรถนะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง กลไกการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม

การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน การเป็นครูนวัตกรรม ทักษะการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 สมรรถนะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างนวัตกรรมทางการศึกษา ตลอดจนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างทักษะอาชีพ จำนวน 609 คน และ **ผู้เรียน** ได้รับการพัฒนาทักษะทั้งในด้านการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 และการยกระดับทักษะอาชีพที่จำเป็นต่อการจ้างงานให้สูงขึ้น สามารถต่อยอดการสร้างรายได้ในอนาคต จำนวน 2,215 คน

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ รวม 7 เครือข่าย อาทิ เครือข่ายการพัฒนาผู้เรียนการจัดการศึกษาเพื่อผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ เครือข่ายความร่วมมือการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนานวัตกรรม เครือข่ายความร่วมมือระบบโค้ชและการชี้แนะ เป็นต้น

การบริหารจัดการแผนงานและโครงการวิจัยและนวัตกรรม ได้แก่ แผนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม จำนวน 1 แผนงาน หลักเกณฑ์และคู่มือการประเมินข้อเสนอการวิจัย จำนวน 1 ฉบับ และรายงานผลการดำเนินงานแผนงานเสริมสร้างความเข้มแข็งฯ ของสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 1 ฉบับ

สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ค
แผนงานที่ 1 การวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา ภายใต้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน	1
1.1 การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะโค้ดดิ้ง (Coding) ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น สำหรับครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดย นายขจรศักดิ์ หลีกแก้ว สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะโครงการ : 1 ปี	3
1.2 โรงเรียนต้นแบบทวิภาคีเพื่อผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ โดย นางสาวปิยาภา ศิริเวทิน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี ลักษณะโครงการ : 1 ปี	6
1.3 การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดย นางสาวศิริวรรณ ลีกิจเจริญผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี ลักษณะโครงการ : 1 ปี	7
1.4 การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดสำหรับการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนา สมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดย นายณัฐวิญญ์ สิริเดชธราทิพย์ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ลักษณะโครงการ : 1 ปี	10
1.5 การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน โดย นางสาวณัฐชนันท์ จันทคุปต์ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ลักษณะโครงการ : 1 ปี	11
1.6 การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะครูเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะ การสื่อสารในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษา จังหวัดหนองคาย โดย นางสาวปิยพร ชุมจันทร์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองคาย ลักษณะโครงการ : 1 ปี	13
1.7 การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางไกล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้แบบโค้ดดิ้ง (Coding) สำหรับครูผู้สอนวิชาวิทยาการคำนวณ ของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชุมพร โดย นางสาววราลี ทองแก้ว สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชุมพร ลักษณะโครงการ : 1 ปี	15

1.8	การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดย นางกวิสรา ชื่นอุรา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ลักษณะโครงการ : 1 ปี	17
1.9	กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย นางวรรณ ทองจิตร สำนักตรวจราชการและติดตามประเมินผล ลักษณะโครงการ : 1 ปี	20
1.10	การพัฒนาสมรรถนะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดนราธิวาส โดย นายชาร์รี่พ์ สือนิ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาส ลักษณะโครงการ : 1 ปี	22
1.11	การวิจัยและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครู ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดย นายสุทธิแดน พลวัตจิรวัฒน์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี ลักษณะโครงการ : Multi-year (2568 – 2570)	24
1.12	หลักสูตรพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุก บูรณาการการศึกษาขั้นเรียนและสื่อดิจิทัล โดย นายสุทัศน์ สังคะพันธ์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะโครงการ : Multi-year (2568 – 2570)	25
แผนงานที่ 2 การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน เพื่อการแข่งขันและมีงานทำ		27
2.1	การพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนในจังหวัดร้อยเอ็ด โดย นายขจรศักดิ์ หลีกแก้ว สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด ลักษณะโครงการ : 1 ปี	29
2.2	แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเกิด Soft Power ในพื้นที่จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างยั่งยืน โดย นางสาวเยาวธิดา เสี้ยวเส็ง สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา ลักษณะโครงการ : 1 ปี	31
2.3	การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพธุรกิจสำหรับนักเรียน ประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี โดย ว่าที่ ร.ต. สาคกร กิ่งจันทร์ สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี ลักษณะโครงการ : 1 ปี	33

	หน้า
2.4 การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา โดย นางกวิสรา ชื่นอุรา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ ลักษณะโครงการ : 1 ปี	35
แผนงานที่ 3 การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน	39
3.1 การพัฒนาและศึกษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์จากลูกหอยเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร อ.ยะรัง จ.ปัตตานี โดย นายธนวัฒน์ รัตนเดโช ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี ลักษณะโครงการ : 1 ปี	41
3.2 การพัฒนาโปรแกรมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย โดย นายฤตวิธ พิณจนิก สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย ลักษณะโครงการ : 1 ปี	43
3.3 รูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน โดย นางสาวชนิธดา เกตุอำไพ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ลักษณะโครงการ : 1 ปี	45

ผลสัมฤทธิ์

ในภาพรวมของโครงการวิจัยสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ที่ดำเนินการภายใต้ทุนสนับสนุนงานมูลฐาน (Fundamental Fund)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

ข้อมูลภาพรวมของแผนงาน วรรณ. 4 แผนงานหลัก

งบประมาณรวมทั้งสิ้น
8,485,000
บาท

งบประมาณสนับสนุนงานมูลฐาน
จากกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรม (กองทุนส่งเสริม วรรณ.)

4 แผนงานวิจัยที่มุ่งเน้น

เสริมสร้างสมรรถนะ
ครูและบุคลากรทางการศึกษา

เสริมสร้างศักยภาพ
ทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย
โดยใช้พื้นที่เป็นฐาน

พัฒนา/ส่งเสริม
ศักยภาพผู้เรียน
เพื่อการแข่งขันและมีงานทำ

เสริมสร้างความเข้มแข็งและ
ธรรมาภิบาลในการบริหารจัดการ

ผลสัมฤทธิ์สำคัญที่ได้รับ

เผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการ

- บทความทางวิชาการ จำนวน 13 เรื่อง
- ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย จำนวน 6 เรื่อง

สร้างต้นแบบ นวัตกรรม และหลักสูตร

- ต้นแบบผลิตภัณฑ์ จำนวน 9 ต้นแบบ
- นวัตกรรมใหม่ จำนวน 7 นวัตกรรม
- หลักสูตร จำนวน 3 หลักสูตร

พัฒนาฐานข้อมูล ระบบ กลไก และสร้างเครือข่ายทางการศึกษา

- ฐานข้อมูล จำนวน 2 ฐานข้อมูล
- ระบบ จำนวน 1 ระบบ
- กลไก จำนวน 5 กลไก
- เครือข่ายทางการศึกษา จำนวน 7 เครือข่าย

พัฒนาทักษะให้กลุ่มเป้าหมาย

- ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 609 คน
- ผู้เรียน จำนวน 2,215 คน

ธรรมาภิบาลและการบริหารจัดการ

- มีแผนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของหน่วยงาน เพื่อใช้เป็นกรอบทิศทาง
การดำเนินงานร่วมกันอย่างเป็นเอกภาพ
- มีหลักเกณฑ์และคู่มือการประเมินข้อเสนอการวิจัย เพื่อส่งเสริมความโปร่งใส เป็นธรรม
และสร้างความเชื่อมั่นในกระบวนการพิจารณา
- มีรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน

แผนงานที่ 1

**การวิจัยและพัฒนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา
ภายใต้การปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้สู่เป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน**

การพัฒนาแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะ
โค้ดดิ้ง (Coding) ระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น สำหรับครูโรงเรียนเอกชน
ในจังหวัดร้อยเอ็ด

Development of Learning Management Guidelines Based on Coding
Competency and Behavioral Indicators for Primary School Teachers
in Private Schools, Roi Et Province

นายขจรศักดิ์ หลักแก้ว

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สัมเคราะห์สมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะโค้ดดิ้งสำหรับนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น 2) สร้างแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะโค้ดดิ้งระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น สำหรับครูโรงเรียนเอกชนในจังหวัดร้อยเอ็ด และ 3) ศึกษาผลการทดลองใช้แนวทางที่พัฒนาขึ้น

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนวิชาวิทยาการคำนวณ ชั้นประถมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 18 คน จากโรงเรียนที่จัดการสอนในระดับชั้นประถมศึกษา ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มเจาะ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบสัมภาษณ์สมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะโค้ดดิ้ง (2) แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับครู (3) แบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้ และ (4) แบบนิเทศชั้นเรียนโค้ดดิ้ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย แบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสมรรถนะและพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะโค้ดดิ้ง ได้แก่ การคิดอย่างเป็นตรรกะ (Logical Thinking) การคิดเชิงคำนวณ (Computational Thinking) ทักษะการแก้ปัญหา (Problem-solving Skills) ความคิดสร้างสรรค์และการสื่อสาร (Creativity & Communication) และความสามารถในการทำงานร่วมกัน (Collaboration & Teamwork) โดยแบ่งเป็น 21 องค์ประกอบย่อย จากข้อมูลที่ได้จากการจัดการเรียนรู้กับนักเรียนประถมตอนต้น (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-3)

ระยะที่ 2 การสัมเคราะห์สภาพการจัดการเรียนรู้จากครู 18 คน โดยการประเมินความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับความสำคัญของทักษะโค้ดดิ้ง 5 ด้าน พบว่าทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับสูง โดยด้านความคิดเชิงตรรกะ มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.72$, S.D. = 0.46) รองลงมาคือด้านความคิดสร้างสรรค์และการสื่อสาร

(\bar{X} = 4.72, S.D. = 0.57) การคิดเชิงคำนวณ (\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.70) การทำงานร่วมกัน (\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.70) และการแก้ปัญหา (\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.50) ตามลำดับ ขณะที่ทักษะที่ครูมีความเชื่อมั่นน้อยที่สุด คือ การใช้ loop และ conditional statements (\bar{X} = 2.13, S.D. = 1.36)

ระยะที่ 3 การทดลองใช้แนวทางการจัดการเรียนรู้โค้ดดิ้งใน 2 รูปแบบ คือ การจัดการเรียนรู้แบบไม่ใช้คอมพิวเตอร์ (Unplugged Coding) และแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) ในโรงเรียนเอกชนจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 6 โรงเรียน โดยการจัดการเรียนรู้แบบไม่ใช้คอมพิวเตอร์ (Unplugged Coding) ทดลองใน 3 โรงเรียน และ แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) ทดลองใน 3 โรงเรียน ผลการประเมินพบว่า การจัดการเรียนรู้แบบไม่ใช้คอมพิวเตอร์ (Unplugged Coding) มีคะแนนเฉลี่ยรวม 4.35 (S.D. = 0.36) โดยมีคะแนนสูงสุดในด้านการจัดลำดับ และการสร้างรูปแบบ (\bar{X} = 4.89, S.D. = 0.19) ส่วนแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) มีคะแนนเฉลี่ยรวม 3.92 (SD = 0.54) โดยมีคะแนนสูงสุดในด้านการคิดเชิงตรรกะ (\bar{X} = 4.22, S.D. = 0.58)

ระยะที่ 4 ผลจากการนิเทศ ติดตาม และเก็บรวบรวมข้อมูลในระยะนี้ สรุปได้ดังนี้

4.1 ผลการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โค้ดดิ้ง (Coding) ของครูกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 คน จาก 9 โรงเรียน จากการสังเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ พบว่า

1) ความเข้าใจในการออกแบบกิจกรรม : ครูสามารถออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้โค้ดดิ้ง ที่สอดคล้องกับหลักการ 5Es (Engage, Explore, Explain, Elaborate, Evaluate) และการเรียนรู้แบบ Active Learning

2) การบูรณาการทั้งสองแนวทาง : ครูสามารถบูรณาการการใช้ Unplugged Coding เป็นพื้นฐานและเชื่อมโยงไปสู่ Plugged Coding ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3) การพัฒนาทักษะศตวรรษที่ 21 : แผนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นสามารถส่งเสริมทักษะ Computational Thinking, Logical Thinking, Problem-solving, Collaboration และ Communication ได้อย่างครบถ้วน

ผลจากการนิเทศและติดตามครูกลุ่มตัวอย่างในการจัดการเรียนรู้ 4 ตามแนวทางการจัดการเรียนรู้โค้ดดิ้ง (Coding) พบว่า

1) ประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ : ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการใช้เครื่องมือและสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น Board Games, Scratch, Code.org

2) การพัฒนาทักษะนักเรียน : นักเรียนแสดงพัฒนาการที่ดีในทุกด้านของทักษะโค้ดดิ้ง โดยเฉพาะในด้านการคิดเชิงตรรกะและการแก้ปัญหา

3) ความต่อเนื่องของการเรียนรู้ : โรงเรียนสามารถดำเนินการจัดการเรียนรู้โค้ดดิ้งอย่างต่อเนื่อง และมีแผนที่จะขยายผลไปยังระดับชั้นอื่นๆ

4.2 ผลการจัดกิจกรรมค่ายโค้ดดิ้ง (Coding Camp) และการประเมินความคิดเห็นของครูหลังจากการอบรมเชิงปฏิบัติการ พบว่าครูมีความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนรู้โค้ดดิ้งเพิ่มขึ้น โดยการจัดการเรียนรู้แบบไม่ใช้คอมพิวเตอร์ (Unplugged Coding) และแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) ได้คะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 4.60-5.00 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) มีประสิทธิภาพสูงสุดในด้าน Computational Thinking และ Problem-solving ($\bar{X} = 5.00$) ขณะที่แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) สะท้อนพฤติกรรมบ่งชี้ของทักษะโค้ดดิ้ง (Coding Skill) ในทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ และครูเห็นว่า Collaboration Teamwork แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) ต้องการการพัฒนาเพิ่มเติม ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.55)

4.3 ผลการประเมินความเหมาะสมของแนวทางการจัดการเรียนรู้โค้ดดิ้ง (Coding) ที่สะท้อนพฤติกรรมและตัวบ่งชี้ของทักษะโค้ดดิ้ง (Coding Skill) ผ่านการประเมินความเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่าแนวทางการจัดการเรียนรู้โค้ดดิ้งทั้ง 2 แนวทาง ประกอบด้วย การจัดการเรียนรู้แบบไม่ใช้คอมพิวเตอร์ (Unplugged Coding) และแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) มีความเหมาะสมในระดับ "มากที่สุด" (4.60-5.00) โดยแนวทาง แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X} = 5.00$) ในด้าน Computational Thinking และ Problem-solving

สรุปได้ว่าจัดการเรียนรู้โค้ดดิ้งทั้งการจัดการเรียนรู้แบบไม่ใช้คอมพิวเตอร์ (Unplugged Coding) และแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) สามารถส่งเสริมทักษะโค้ดดิ้งของนักเรียนประถมศึกษาตอนต้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการจัดการเรียนรู้แบบไม่ใช้คอมพิวเตอร์ (Unplugged Coding) เหมาะสำหรับการสร้างพื้นฐานความเข้าใจและการทำงานร่วมกัน ส่วนแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบใช้คอมพิวเตอร์ (Plugged Coding) เหมาะสำหรับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงคำนวณ และการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนมากขึ้น ครูสามารถบูรณาการทั้งสองแนวทางเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาทักษะโค้ดดิ้งของนักเรียน

คำสำคัญ: ทักษะโค้ดดิ้ง การจัดการเรียนรู้, ชั้นประถมศึกษาตอนต้น, Unplugged Coding, Plugged Coding, Computational Thinking

โรงเรียนต้นแบบทวิภาคีเพื่อผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ

A Bilateral Model Schools for GATE Students

นางสาวปิยาภา ศิริเวทิน

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนนทบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เรื่อง “โรงเรียนต้นแบบทวิภาคีเพื่อผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ระยะที่ 2” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนากลไกโรงเรียนต้นแบบทวิภาคีสำหรับจัดการศึกษาเพื่อตอบสนอง ศักยภาพผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ และ 2) ศึกษาความเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนและครูภายหลังเข้าร่วม กระบวนการพัฒนา ซึ่งดำเนินการวิจัยในจังหวัดนนทบุรี โดยใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานด้วยการ เก็บข้อมูลเชิงปริมาณจากนักเรียน 36 คน และครู 32 คน ผ่านแบบสอบถาม และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการ สัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการทดสอบค่าที (t-test) และการวิเคราะห์เนื้อหา เชิงตีความ ผลการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาแบบจำลองเชิงกลไกโรงเรียนต้นแบบทวิภาคีเพื่อผู้เรียน ที่มีความสามารถพิเศษ (R.E.A.C.H. Model) ประกอบด้วย 5 กลไก คือ การขับเคลื่อนด้วยงานวิจัย (Research-driven change) การเสริมสร้างศักยภาพ (Empowered talent) การลงทุนอย่างมีคุณค่า (Allocated value investment) การประสานความร่วมมือ (Collaboration agent) และการใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ (High-tech environment) ซึ่งเน้นการขับเคลื่อนจากระดับปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้บริหารและครูในโรงเรียน มากกว่า ฟังพานโยบายจากส่วนกลาง และเสริมด้วยเงื่อนไขความสำเร็จ 4 ประการ คือ ความต้องการ เวลา โอกาส และเครือข่ายความร่วมมือ ซึ่งผลจากการขับเคลื่อนด้วยแบบจำลองเชิงกลไกฯ ดังกล่าว ส่งผลให้ผู้เรียน มีพัฒนาการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้านภาพรวม แรงจูงใจ การจัดการอารมณ์ การพัฒนาตนเอง และการพัฒนาทักษะทางสังคม ในขณะเดียวกัน ครูมีพัฒนาการด้านการสื่อสารและทักษะทางสังคมเพิ่มขึ้น ชัดเจน ข้อเสนอเชิงนโยบายจากการวิจัย ได้แก่ การสนับสนุนโรงเรียนต้นแบบในระดับพื้นที่และระดับชาติ การออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น การพัฒนาครูให้เข้าใจผู้เรียนเฉพาะกลุ่ม และการจัดสรรทรัพยากร อย่างเหมาะสมเพื่อขับเคลื่อนการศึกษาที่มีคุณภาพและเสมอภาคอย่างยั่งยืน

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

Developing Englishing Instructional Model by Classroom Research To Promote Learning Skills in the 21st Century

นางสาวศิริวรรณ ลีกิจเจริญผล
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดราชบุรี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่ใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R & D) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี (Mixed Methods Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็น (Needs) ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ 2) สร้างและพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 3) ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 4) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ 5) ศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ประชากร ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจากสถานศึกษาทุกสังกัดในจังหวัดราชบุรี จำนวน 437 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษาจากสถานศึกษาทุกสังกัดในจังหวัดราชบุรี ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกจากความสมัครใจและความพร้อมของครู/สถานศึกษา และต้องเป็นครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษที่สมัครใจเข้าร่วมเป็นกลุ่มทดลอง กลุ่มศึกษาผลการใช้รูปแบบ และกลุ่มขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในการจัดการเรียนการสอนจริงในห้องเรียน และพร้อมรับการสังเกตการสอน การสัมภาษณ์สอบถาม การประเมินความพึงพอใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (1) แบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (2) ประเด็นคำถามในการสนทนากลุ่ม (3) แบบบันทึกข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ (4) แบบประเมินความสอดคล้อง ความเหมาะสม ความชัดเจน และความเป็นไปได้ของรูปแบบ/องค์ประกอบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จากการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญ (5) แบบประเมินเพื่อยืนยันคุณภาพของรูปแบบ/องค์ประกอบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 6) แบบสัมภาษณ์การใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริม

ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (7) แบบสังเกตการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (8) แบบประเมินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (9) แบบประเมินการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (10) แบบสรุปการนำเสนอผลงานบทความวิจัยในชั้นเรียนของครู (11) แบบประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และ (12) แบบประเมินความพึงพอใจของบริหารและครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้านการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษยังเน้นการสอบและการท่องจำมากกว่าการสื่อสารจริงในชีวิตประจำวัน ครูเน้นสอนไวยากรณ์มากกว่าทักษะการสื่อสาร ขาดการพัฒนาครูด้านการพัฒนาทักษะการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี การวิจัยในชั้นเรียน การสร้างและผลิตสื่อ การใช้ ICT, AI เทคนิคการสอนภาษาอังกฤษ การออกแบบการสอนและการเขียนแผนการสอน ขาดงบประมาณและทรัพยากรสนับสนุน ซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนส่วนใหญ่ขาดแรงจูงใจ ไม่นับใจ ไม่กล้าแสดงออก

2) รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้ RPEO Model มี 4 ขั้นตอน คือ R=Research P=Process E=Evaluation และ O=Oral และมี 6 องค์ประกอบ คือ (1) แนวคิดและทฤษฎี (2) วัตถุประสงค์ (3) การจัดการเรียนรู้ (4) สื่อและแหล่งเรียนรู้ (5) การวัดและประเมินผล และ (6) ปัจจัยความสำเร็จ ผลการยืนยันคุณภาพของรูปแบบพบว่า มีคุณภาพด้านความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง ความครอบคลุม และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

3) การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 พบว่า

3.1) ผลการสัมภาษณ์ และการสังเกตการณ์สอนของกลุ่มทดลองใช้รูปแบบจริงในห้องเรียนกับโรงเรียน 3 ขนาด ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก พบว่า ผลลัพธ์เชิงบวกที่เหมือนกันคือ ผู้เรียนมีแรงจูงใจและพัฒนาทักษะภาษาเพิ่มขึ้น แต่พบความแตกต่างตามบริบท โรงเรียนขนาดใหญ่ มีทรัพยากรมากขยายผลได้หลายชั้นเรียนแต่จัดการความแตกต่างของผู้เรียนยาก โรงเรียนขนาดกลาง มีความสมดุลด้านการใช้สื่อแต่เผชิญข้อจำกัดด้านเวลา ขณะที่โรงเรียนขนาดเล็กแม้ขาดสื่อแต่ครูดูแลนักเรียนใกล้ชิด ทำให้ผู้เรียนมีความกล้าแสดงออกและการสื่อสารเด่นชัดขึ้น 3.2) ผลการประเมินการทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ “มากที่สุด” พบว่า ด้านความรู้ ความเข้าใจ RPEO Model/องค์ประกอบ มีระดับ ความคิดเห็นมากเป็นอันดับ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะและด้านประโยชน์ที่ได้รับ

4) ศึกษาผล การใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่า

4.1) ผลการใช้รูปแบบของกลุ่มศึกษาผลการใช้รูปแบบ จำนวน 22 โรงเรียน จำนวน 32 คน มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ “มาก” พบว่า ด้านความรู้ ความเข้าใจ RPEO Model/องค์ประกอบ มีระดับความคิดเห็นมากเป็นอันดับ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านทักษะ และด้านประโยชน์ที่ได้รับ

4.2) ผลการนำเสนอผลงานบทความวิจัยในชั้นเรียนของครูที่สมัครใจเข้าร่วมเป็นกลุ่มศึกษาผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 จำนวน 22 โรงเรียน จำนวน 32 คน มีบทความวิจัย ในชั้นเรียน จำนวน 29 เรื่อง ส่งผลต่อการพัฒนานักเรียนจำนวน 638 คน ผลการวิจัยในชั้นเรียน พบว่า กระบวนการวิจัยในชั้นเรียนที่ครูออกแบบและดำเนินการตามกระบวนการวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลต่อการพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และศักยภาพของผู้เรียนได้อย่างเหมาะสมตามวัยของนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4.3) ผลการประเมินความพึงพอใจของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ “มากที่สุด” พบว่า ด้านผลกระทบ (Impact) มีระดับความคิดเห็นมากเป็นอันดับ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านเนื้อหา (Content) และด้านกระบวนการ (Process) มีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ “มากที่สุด” ส่วนด้านประโยชน์ที่ได้รับ (Benefits) มีระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับ “มาก”

5) ศึกษาการขยายผลการใช้รูปแบบการเรียนการสอนภาษาอังกฤษด้วยกระบวนการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ดำเนินการขยายผลการใช้รูปแบบผ่านกระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Programmable Logic Controller: PLC) ผ่านการอบรมพัฒนาครู การนำเสนอ บทความทางวิชาการ และการเผยแพร่บทความวิจัย ซึ่งเป็นแนวทางที่ช่วยสร้างความต่อเนื่องและความยั่งยืน โดยผลการวิจัย พบว่า ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจอยู่ในระดับ “มาก” โดยด้านประโยชน์ที่ได้รับต่อครู และนักเรียน มีความพึงพอใจมากเป็นอันดับ 1 รองลงมา ได้แก่ ด้านความเหมาะสมและความชัดเจนของรูปแบบ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการใช้สื่อ และด้านคุณภาพของการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ

การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดสำหรับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

The development of a hybrid learning management model for learning management to develop learner competency in the 21st Century.

นายณัฐวิญญ์ สิริเดชธราทิพย์

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด (Hybrid Learning) และ 2) พัฒนาสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นการบูรณาการระหว่างการเรียนรู้ออนไลน์และการเรียนรู้ในห้องเรียน ผลการวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและความเชื่อมั่น จากการสำรวจผู้สอนและศึกษานิเทศก์ 939 คน พบว่าบุคลากรมีความเห็นด้วยอย่างสูงต่อความจำเป็นและศักยภาพของการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และการพัฒนาสมรรถนะที่สำคัญของผู้เรียน ความเชื่อมั่นนี้ได้รับการสนับสนุนอย่างหนักแน่นจากผลการสังเคราะห์งานวิจัยเชิงอภิมาน (Meta-Analysis) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการเรียนรู้แบบไฮบริดมีผลกระทบเชิงบวกขนาดใหญ่ และมีนัยสำคัญทางสถิติต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ (Effect Size = 1.052) รูปแบบการจัดการเรียนรู้ ส่วนที่ 2 งานวิจัยได้พัฒนาและนำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบไฮบริดที่สามารถนำไปปรับใช้ได้จริง 5 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบแห่งความต่าง (The Differentiated Model) รูปแบบหลากหลายช่องทาง (The Multi-Track Model) รูปแบบแบ่งครึ่งห้อง (The Split A/B Model) รูปแบบห้องเรียนเสมือน (The Virtual Accommodation Model) และรูปแบบคั่นคว่ำอิสระ (Independent Project Model) พร้อมทั้งได้พัฒนาคู่มือสำหรับผู้สอนที่ครอบคลุมการออกแบบการเรียนรู้และการประเมินผล และส่วนที่ 3 ผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญชี้ให้เห็นถึงความท้าทายสำคัญที่ต้องได้รับการแก้ไขก่อนการนำไปใช้ในวงกว้าง ได้แก่ ปัญหาด้านทัศนคติ หรือ ใจคน ของผู้บริหารและบุคลากร รวมถึงความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐาน เช่น อินเทอร์เน็ตที่เสถียรและอุปกรณ์ที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะเชิงกลยุทธ์เน้นการดำเนินการอย่างบูรณาการใน 3 ส่วน คือ 1) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน จัดสรรงบประมาณเพื่อยกระดับเทคโนโลยีและสิ่งอำนวยความสะดวก 2) การพัฒนาทัศนคติบุคลากรสร้างความเข้าใจและปรับเปลี่ยนทัศนคติให้พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และ 3) การส่งเสริมการประยุกต์ใช้ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการใช้คู่มือและรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้นทั้ง 5 รูปแบบในบริบทที่เหมาะสม

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถ ในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน

The Development of an Integrated Teacher Training Curriculum to Enhance the Ability to Create Innovation in Teaching and Learning

นางสาวณัฐชนันท์ จันทคุปต์

สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอนของครู 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน และ 3) ติดตามและประเมินผลการฝึกอบรมตามหลักสูตรแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้ (1) ครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 1,006 คน ที่อาสาสมัครตอบแบบสอบถามสำหรับการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนา (2) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตร สื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรมทางการศึกษา และการวิจัยทางการศึกษา จำนวน 5 คน สำหรับการพัฒนาและประเมินคุณภาพหลักสูตร และ (3) ครูสังกัดกระทรวงศึกษาธิการที่เป็นอาสาสมัครเข้ารับการฝึกอบรม จำนวน 80 คน สำหรับการทดลองใช้หลักสูตร เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย (1) แบบสอบถามการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน (2) หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบบูรณาการเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน (3) แบบประเมินคุณภาพหลักสูตร (4) แบบประเมินความพึงพอใจในการพัฒนาหลักสูตร และ (5) แบบติดตามและประเมินผลผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตร สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น PNI^{modified} และสถิติค่า t (t-test) ผลการวิจัย พบว่า

1) ครูมีความต้องการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ (1) การคิดสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน (2) การจัดการเรียนการสอนตามกระบวนการแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ (3) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรมการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ (4) การสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอน และ (5) การพัฒนานวัตกรรมการจัดการเรียนรู้

2) สภาพปัจจุบันความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอนของครูโดยรวมทั้ง 5 ด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$, S.D. = 0.93) ส่วนความต้องการพัฒนาความสามารถในการสร้างสรรค์นวัตกรรม

การเรียนการสอนของครูในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.55) โดยด้านการสร้างนวัตกรรมจัดการเรียนรู้มีความต้องการพัฒนามากที่สุด

3) หลักสูตรฝึกอบรมครูแบบบูรณาการที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบ 7 ส่วน ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) โครงสร้างหลักสูตร (4) กระบวนการฝึกอบรม (5) วิธีการจัดการเรียนรู้ (6) การวัดและการประเมินผล และ (7) ผลลัพธ์ของหลักสูตร ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.50)

4) ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมครูแบบบูรณาการ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาตามหลักสูตรอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.67) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความพึงพอใจในด้านประโยชน์ที่ได้รับและการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.58) รองลงมาคือ ด้านหลักสูตรและเนื้อหา ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = 0.66) และด้านความพึงพอใจโดยรวม ($\bar{X} = 4.76$, S.D. = 0.67) ตามลำดับ

5) การติดตามผลผู้ผ่านการพัฒนาตามหลักสูตร ใน 4 ด้าน ได้แก่ (1) การนำความรู้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน (2) ทักษะที่เปลี่ยนแปลงหลังจากการฝึกอบรม (3) ความยั่งยืนของการนำหลักสูตรไปใช้ในระยะเวลา และ (4) ผลกระทบต่อผู้เรียนจากการประยุกต์ใช้หลังการฝึกอบรม ซึ่งได้รับแบบสอบถามตอบกลับครบทั้ง 80 คน คิดเป็นร้อยละ 100 พบว่า การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะสร้างสรรค์นวัตกรรมการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.49) โดยด้านทักษะที่เปลี่ยนแปลงหลังจากการฝึกอบรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = 0.41) รองลงมา คือ ด้านความยั่งยืนของการนำหลักสูตรไปใช้ในระยะเวลา ($\bar{X} = 4.75$, S.D. = 0.46) ด้านผลกระทบต่อผู้เรียนจากการประยุกต์ใช้หลังฝึกอบรม ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.54) และด้านการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปประยุกต์ใช้ในชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.63$, S.D. = 0.50) ตามลำดับ

คำสำคัญ: หลักสูตรฝึกอบรมครู, นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน, การฝึกอบรมแบบบูรณาการ, ความสามารถการสร้างสรรค์

การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะครู
เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการสื่อสารในศตวรรษที่ 21
สำหรับสถานศึกษา จังหวัดหนองคาย

The Cooperation Network Development to Enhance the Competency
of Teachers for Develop Students' Communication Skills
in 21st Century in The School, Nong Khai Province.

นางสาวปิยพร ชุมจันทร์

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดหนองคาย

บทคัดย่อ

รายงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะครูเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษา จังหวัดหนองคาย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและความต้องการจำเป็นในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการเสริมสร้างสมรรถนะครูเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการสื่อสารในศตวรรษที่ 21 2) พัฒนาเครือข่ายความร่วมมือ และ 3) ประเมินประสิทธิผลของเครือข่าย ความร่วมมือ กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ สถานศึกษาในจังหวัดหนองคายที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 5 แห่ง รวมทั้งสิ้น 418 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ครูวิชาการ ครูแกนนำ และครูผู้สอน รวม 56 คน และผู้เรียน 362 คน สังกัด 5 หน่วยงาน ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 1 และเขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาหนองคาย เทศบาลเมืองหนองคาย และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน ตรวจสอบคู่มือเครือข่าย โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) แบบสัมภาษณ์ (2) แบบสังเกต (3) แบบสอบถาม และ (4) การสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติบรรยาย ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงาน ครูได้รับการพัฒนาสมรรถนะผ่านการอบรมทั้งออนไลน์และออนไซต์ มีการส่งเสริมการวิจัยในชั้นเรียนและการใช้เทคโนโลยี แต่การดำเนินการยังขาดความต่อเนื่องและไม่สอดคล้องกับบริบทท้องถิ่น การประสานงานเครือข่ายยังไม่เป็นระบบ มีปัญหางบประมาณ ภาระงานครู และข้อจำกัดโครงสร้างเทคโนโลยี ส่วนความต้องการจำเป็น ต้องการนโยบายที่มีทิศทางเดียวกันและต่อเนื่อง การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ครูต้องการสนับสนุนจากวิทยากรภายนอก เครือข่ายวิชาการเข้มแข็ง การวิจัยในชั้นเรียน การใช้ AI และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน PLC รวมถึงความร่วมมือจากชุมชนและการสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอ

เครือข่ายความร่วมมือ ประกอบด้วย กระบวนการ TTCRE จำนวน 5 ชั้น ได้แก่ (1) เสริมสร้างเครือข่าย (Team working: T) (2) ใช้เทคโนโลยี (Technology: T) (3) มีการชี้แนะ (Coaching: C) (4) แวะเสริมพลัง (Reinforcing: R) และ (5) สูดปังประเมินผล (Evaluating: E) ผลการตรวจสอบคุณภาพคู่มือเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องและน่าเชื่อถือในการนำไปปฏิบัติ ในระดับมากที่สุด ผลการทดลองใช้เครือข่ายความร่วมมือ พบว่า ผู้เข้ารับการอบรมปฏิบัติการการใช้ AI มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก คุณภาพแผนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในระดับดี ผลการประเมินพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนอยู่ในระดับดีเยี่ยม ผลการประเมินสมรรถนะครูอยู่ในระดับมาก มีนวัตกรรมจัดการเรียนรู้คิดเป็น ร้อยละ 40.74 และผู้เรียนผ่านเกณฑ์การประเมินทักษะการสื่อสารระดับ ดีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 81.49

ผลการประเมินประสิทธิภาพเครือข่ายความร่วมมือ พบว่า มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม และความถูกต้องและน่าเชื่อถือในการนำไปใช้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูวิชาการ ศึกษานิเทศก์ นักวิชาการศึกษา ครูผู้สอน และนักเรียน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

การพัฒนารูปแบบการนิเทศทางไกล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
แบบโค้ดดิ้ง (Coding) สำหรับครูผู้สอนวิชาวิทยาการคำนวณ
ของสถานศึกษาในพื้นที่จังหวัดชุมพร

Development of a distance supervision model To enhance the
competency of coding learning management (Coding) for teachers
of computational science of educational institutions in the area
of Chumphon Province.

นางสาววาราลี ทองแก้ว

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชุมพร

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการนิเทศ และความต้องการเกี่ยวกับ
รูปแบบการนิเทศทางไกล 2) พัฒนารูปแบบการนิเทศทางไกล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้
แบบโค้ดดิ้ง (Coding) และ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการนิเทศทางไกล เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการ
เรียนรู้แบบโค้ดดิ้ง (Coding) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในรายวิชาวิทยาการคำนวณของสถานศึกษา
ในพื้นที่จังหวัดชุมพร จำนวน 97 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง และสมัครใจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
ได้แก่ (1) คู่มือการใช้รูปแบบการนิเทศทางไกล (2) แบบทดสอบความรู้ (3) แบบประเมินความสามารถ
และ (4) แบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน
มาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพปัจจุบัน ปัญหาการนิเทศ และความต้องการเกี่ยวกับรูปแบบการนิเทศทางไกล มีดังนี้
(1) สภาพปัจจุบันมีการใช้การนิเทศแบบเผชิญหน้าเป็นลักษณะการประชุมให้ความรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้
เป็นการบรรยาย (2) ปัญหา ครูผู้สอนส่วนใหญ่ไม่ได้จบสาขาวิชาเอกคอมพิวเตอร์โดยตรง ขาดความรู้ความเข้าใจ
ในการจัดการเรียนรู้ Coding (3) มีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ Coding มีการนิเทศ
อย่างต่อเนื่องและมีผู้เชี่ยวชาญที่คอยให้คำปรึกษา

2) รูปแบบการนิเทศทางไกล มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) หลักสูตร
เนื้อหา (4) กระบวนการนิเทศ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนได้แก่ ขั้นที่ 1 เตรียมความพร้อม ขั้นที่ 2 ให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติ
ขั้นที่ 3 นิเทศ ติดตาม และประเมินผลออนไลน์ ขั้นที่ 4 พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินผลการนิเทศ
(5) สื่อที่ใช้ในการนิเทศ (6) ประเมินผลและการติดตาม (7) การสื่อสารและการสนับสนุน และ (8) การจัดการเวลา

3) ผลการใช้รูปแบบ พบว่า (1) ครูมีความรู้หลังการนิเทศ มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 94.04 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 (2) ครูมีความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ในระดับดีเยี่ยม มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 97.89 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 (3) ครูมีความสามารถในการสอนหลังการนิเทศในระดับดีเยี่ยม มีคะแนนเฉลี่ยร้อยละ 91.89 สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 70 และ (4) ครูมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการนิเทศภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การนิเทศทางไกล, สมรรถนะครู, การจัดการเรียนรู้แบบโค้ดดิ้ง, วิทยาการคำนวณ

การพัฒนา รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน

สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

The Development of the Active Learning Activities for promoting for Enhancing to Promote the Student's Innovative Thinking Skill for Education Sandbox Schools.

นางกวิสรา ชื่นอรุรา

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา 2) สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย (1) แบบสอบถาม (2) แบบสัมภาษณ์ (3) แบบบันทึก และ (4) แบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1.1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน พบว่า (1) โรงเรียนต้นแบบหลายแห่งดำเนินการ ตามแนวคิด Constructionism และจัดการเรียนรู้ผ่าน Project-Based Learning และ Problem-Based Learning ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมของผู้เรียน (2) การจัด STEAM Education และ ระบบ STEAM-based learning management ในโรงเรียนขนาดเล็กช่วยเพิ่มทักษะคิดสร้างสรรค์ได้ (3) พัฒนากิจกรรมตามแนว Design Thinking ร่วมกับการมีส่วนร่วมของครอบครัวช่วยส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียนได้สูง และมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมในระดับดีมาก และ (4) โมเดลการเรียนรู้ที่ผสมผสาน Design Thinking และ Growth Mindset สำหรับนักเรียนส่งผลให้มีผลคะแนน Innovative Thinking Skills และ Innovative Minds สูงขึ้น

1.2) ผลการศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน พบว่า (1) ครูบางส่วนยังจัดการเรียนรู้แบบมุ่งเน้นการจำคำตอบ ไม่ได้สอนให้เด็ก “คิดอย่างไร” ส่งผลต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมให้กับผู้เรียน (2) ความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากร สถานศึกษาบางแห่งขาดครูที่ผ่านการอบรมด้านนวัตกรรม ขาดทรัพยากร เช่น สื่อสำหรับกิจกรรมทำให้โอกาสพัฒนาทักษะเชิงนวัตกรรมไม่ทั่วถึง (3) ครูขาดทักษะในการจัดการเรียนรู้เชิงนวัตกรรม ครูบางส่วนยังไม่ชำนาญวิธีสอนแบบ Design Thinking PBL หรือ Inquiry-Based Learning อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ต้องอาศัยรูปแบบจากภายนอกหรือโครงการพิเศษเท่านั้น และ 4) ขาดหลักสูตรบูรณาการ ที่รวม Innovation Thinking, Design Thinking และ STEM ระบบที่มีมักเป็นโครงการเฉพาะโรงเรียน ไม่ได้กระจายทั่วระบบ

1.3) ผลการศึกษาความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน พบว่า (1) ควรมีการพัฒนาหลักสูตรหรือแนวทางสอนที่บูรณาการ Design Thinking Growth Mindset , STEM/PBL เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมอย่างเป็นระบบ (2) ควรมีการอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูเพื่อสร้างนวัตกรรมรุ่นใหม่ จัดการอบรมให้ครูสามารถออกแบบกิจกรรมแนว Design Thinking, PBL, STEM ที่เน้นการเรียนรู้ที่มีความหมาย และส่งเสริม Growth Mindset โดยใช้ PLC เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างครูต้นแบบ (3) สร้างกิจกรรมร่วมกับชุมชนและครอบครัว เชื่อมโยงผู้เรียนกับบริบทชุมชน เช่น การออกแบบแก้ปัญหาท้องถิ่น โดยให้ครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม ส่งผลให้เกิดทักษะ innovation ที่เป็นรูปธรรมและยั่งยืน และ (4) ควรมีการพัฒนาเครื่องมือประเมินทักษะเชิงนวัตกรรม เครื่องมือประเมินที่วัดทักษะ 4Cs (4Cs ประกอบด้วย Creative, Critical, Collaboration, Communication) และ Innovation Mindset ควรออกแบบให้เหมาะสมกับผู้เรียน แต่ละระดับ และพัฒนาสมรรถนะการประเมินผลตามสภาพจริง

2) ผลการสร้างและพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พบว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเป็นกรอบแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน มีองค์ประกอบ 5 ส่วน ดังนี้ (1) หลักการของรูปแบบ (Principles) ประกอบด้วย (1.1) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-Centred) (1.2) สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับชีวิตจริง (1.3) เน้นการลงมือปฏิบัติจริง (Learning by Doing) (1.4) ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ และการแก้ปัญหา และ (1.5) พัฒนาองค์ความรู้และทักษะไปพร้อมกัน (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (Objectives) ประกอบด้วย (2.1) ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม (2.2) สร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ (2.3) พัฒนาเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้เชิงรุกและการทำงานร่วมกับผู้อื่น และ (2.4) ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด ออกแบบ ทดลอง และสะท้อนผล (3) องค์ประกอบกระบวนการเรียนรู้ (Components) ประกอบด้วย (3.1) เป้าหมาย การเรียนรู้ (3.2) สารและบริบทการเรียนรู้ (3.3) กระบวนการเรียนรู้เชิงรุก และ (3.4) การวัดและประเมินผล (4) ขั้นตอนการจัดกิจกรรม (Instructional Process) ประกอบด้วย (4.1) เปิดใจให้พร้อมรู้ (Open - mind) (4.2) คิดดูวิธีแก้

(Problem solving) (4.3) รู้แน่ด้วยการปฏิบัติ (Practice) (4.4) ประเมินวัดได้แนวคิด (Evaluate) และ (4.5) สะกิดต่อประยุกต์ใช้ (Activate & Apply) (5) เงื่อนไขหรือปัจจัยสนับสนุน (Supporting Factors) ประกอบด้วย (5.1) บทบาทครู: ทำหน้าที่เป็น ผู้อำนวยการความสะดวก (Facilitator) มากกว่าผู้ถ่ายทอดความรู้ (5.2) บรรยากาศการเรียนรู้: ต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นโดยปราศจากการตัดสิน (5.3) ทรัพยากร และเทคโนโลยี: มีสื่อ อุปกรณ์ หรือเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการสร้างต้นแบบหรือทดลองแนวคิด และ (5.4) การส่งเสริมจากสถานศึกษา/ชุมชน: เปิดพื้นที่ให้นำแนวคิดไปทดลองใช้จริง เช่น โครงการในชุมชน

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

3.1 ผลการสังเกตชั้นเรียนในการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน พบว่า ครูสามารถจัดกิจกรรม การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน โดยภาพรวมมีการดำเนินการจัดกิจกรรม ตามกรอบการประเมินในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.63)

3.2 ผลการประเมินพฤติกรรมที่สะท้อนทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน ทั้ง 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย (1) การตีความบริบท (2) การสร้างแนวคิด (3) การร่วมมือกับผู้อื่น (4) การสะท้อนแนวคิด (5) การนำเสนอแนวคิด และ (6) การประเมินความสำเร็จ พบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่สะท้อนทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.61$, S.D. = 0.62)

ผลการวิจัยชี้ว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดเชิงนวัตกรรมของผู้เรียน สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมศึกษามีความเหมาะสมเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้จริง

กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

Strategies for improving the quality of education by using active learning in basic education institutions.

นางวรรณ ทองจิตร

ศูนย์ปฏิบัติการต่อต้านการทุจริต กระทรวงศึกษาธิการ

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) วิเคราะห์กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก และ 3) ประเมินกลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสาน ทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ แหล่งข้อมูลวิจัย ประกอบด้วย 2 แหล่ง ได้แก่ (1) แหล่งข้อมูลเชิงปริมาณ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 400 คน โดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) และ (2) แหล่งข้อมูลเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับพัฒนากลยุทธ์ จำนวน 30 คน และผู้เชี่ยวชาญประเมินกลยุทธ์ จำนวน 12 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กระบวนการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาปัจจัย ทั้งภายในและภายนอกเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสำรวจ การสัมภาษณ์ การเยี่ยมพื้นที่สถานศึกษาต้นแบบต่างบริบท และการวิเคราะห์ SWOT ระยะที่ 2 วิเคราะห์ กลยุทธ์การพัฒนาผู้เรียนโดยใช้การเรียนรู้เชิงรุก ดำเนินการโดยจัดทำ TOWS เมทริกซ์ และการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ ระยะที่ 3 ประเมินกลยุทธ์ โดยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเหมาะสม เป็นไปได้ และรับรองกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ความสอดคล้องของผู้ประเมินด้วยค่า ICC ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา ส่วนข้อมูลจากการเยี่ยมพื้นที่ใช้วิธีการวิเคราะห์อุปนัย ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ภาพรวมทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ด้านการออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาด้านการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก และด้านการใช้และพัฒนาสื่อนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อจัดการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุก แบ่งเป็น 2 ส่วน ปัจจัยภายใน ได้แก่ ด้านรูปแบบการบริหารจัดการที่มุ่งเน้น ด้านค่านิยมร่วม ด้านนิเทศ

การเรียนรู้ ด้านสื่อและนวัตกรรมเพื่อการจัดการเรียนรู้ และด้านสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ทุกด้าน มีระดับการปฏิบัติโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และปัจจัยภายนอก ดังนี้ (1) ด้านนโยบายจากหน่วยงาน ได้แก่ นโยบายจากส่วนกลางและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน การพัฒนาหลักสูตรฐานสมรรถนะที่สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้เชิงรุก การสนับสนุนทรัพยากรและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนให้ทันสมัย โครงการอบรมและพัฒนาศักยภาพครู ความร่วมมือกับมหาวิทยาลัย ชุมชน และองค์กรภายนอก ความตื่นตัวของผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง (2) ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ได้แก่ นโยบายและทิศทางการศึกษาที่ชัดเจน การสนับสนุนเทคโนโลยีดิจิทัลและสื่อการเรียนรู้ การพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง สร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการเสริมสร้างทักษะการใช้เทคโนโลยี มีแนวทางการเรียนรู้ฐานสมรรถนะสอดคล้อง กับการพัฒนาทักษะที่จำเป็น การแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (3) ด้านการเมืองและกฎหมาย ได้แก่ นโยบายเปลี่ยนแปลงและขาดความต่อเนื่อง บางครั้งนโยบายใหม่ทับซ้อนของเดิม การเปลี่ยนนโยบายบ่อยครั้งไม่เชื่อมโยงกับบริบทของพื้นที่หรือโรงเรียน การแต่งตั้งผู้บริหาร และการจัดสรรงบประมาณยังขึ้นอยู่กับการเมืองท้องถิ่นมากกว่าความต้องการจริงของโรงเรียน ข้อจำกัดด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อ การใช้สื่อ เทคโนโลยี หรือการประเมินผล มีความซับซ้อนและไม่ยืดหยุ่น (4) ด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ได้แก่ ภาระงานธุรการและงานอื่น ๆ ของครูมาก ความแตกต่างของบริบทโรงเรียน ทั้งด้านขนาดและที่ตั้ง ความเข้าใจและทักษะของครูในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกไม่เท่ากันแม้จะมีการส่งเสริม เชิงนโยบาย ระบบการวัดและประเมินผลไม่สอดคล้องกับการเรียนรู้เชิงรุก การวัดและประเมินผล ยังคงเน้นการทดสอบเชิงวิชาการ การสนับสนุนงบประมาณ และทรัพยากรยังไม่ทั่วถึงเพียงพอทุกโรงเรียน

การพัฒนาสมรรถนะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา จังหวัดนราธิวาส

The Change agents' competence development for upgrading educational quality in Narathiwat Province

นายชาร์รีฟท์ สือนิ

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาส

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาสมรรถนะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาจังหวัดนราธิวาสครั้งนี้ มุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็น “ผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลง” ที่สามารถขับเคลื่อนการยกระดับคุณภาพการศึกษาในจังหวัดนราธิวาสอย่างเป็นระบบ การวิจัยเป็นแบบวิจัยและพัฒนา (R&D) ผ่านการจัดกิจกรรมหลัก 4 ระยะ ได้แก่ การอบรมเชิงปฏิบัติการ การโค้ชแบบใกล้ชิด การจัดวง PLC ชำมโรงเรียน และเวทีสะท้อนผลและนำเสนอผลงาน กลุ่มเป้าหมายคือผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 40 คนจากโรงเรียนนำร่องในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาจังหวัดนราธิวาส

วัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่ (1) เพื่อพัฒนานวัตกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงในบริบทจังหวัดนราธิวาส (2) เพื่อยกระดับสมรรถนะของผู้บริหารในการประยุกต์ใช้การโค้ชและ PLC อย่างมีประสิทธิภาพ (3) เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในระดับเครือข่ายผ่าน PLC ชำมโรงเรียน และ (4) เพื่อประเมินประสิทธิผลของนวัตกรรมในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการบริหารภายในโรงเรียน

ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมแต่ละช่วงในระดับสูง (ร้อยละ 90-100) และทุกกิจกรรมได้รับการประเมินว่ามีประสิทธิภาพในการส่งเสริมบทบาทผู้นำการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสังเคราะห์เสียงสะท้อนและการนำเสนอผลงานชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสามารถนำแนวคิดGROW Model และ 3T (Trust-Target-Translate) ไปปรับใช้ในการบริหารงานได้อย่างเป็นรูปธรรมโดยเฉพาะในการสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางใจ การสื่อสารอย่างมีเป้าหมาย และการแปลงเป้าหมายสู่การปฏิบัติร่วมกับทีมครู อีกทั้งการจัดตั้งชุมชน PLC ชำมโรงเรียนก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชิงระบบและยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของนักเรียนในภาพรวม

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย ได้แก่ (1) ควรขยายรูปแบบการพัฒนาเชิงพื้นที่นี้ไปยังกลุ่มโรงเรียนอื่นในจังหวัดหรือภาคใต้ตอนล่าง (2) หน่วยงานต้นสังกัดควรส่งเสริมการโค้ชภาวะผู้นำและกระบวนการ PLC

อย่างต่อเนื่อง และ (3) ควรมีการวิจัยเชิงติดตามผลในระยะยาวเพื่อประเมินผลกระทบเชิงระบบในด้านคุณภาพ การศึกษาและการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ผู้นำการเปลี่ยนแปลง, การโค้ช, นวัตกรรมการศึกษา, ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC), นราธิวาส

การวิจัยและพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูในจังหวัดสุราษฎร์ธานี

Research and development teaching competency in the 21st century of Surat Thani teacher

นายสุทธิแดน พลวัตจิรวัฒน์

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสุราษฎร์ธานี

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2) เพื่อสร้างและพัฒนาเครื่องมือการประเมินสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนจังหวัดสุราษฎร์ธานี ตัวอย่างวิจัยใช้วิธีการสุ่มแบ่งชั้นตามสังกัด รวม 655 คน เครื่องมือที่ใช้วิจัย แบบวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูผู้สอนในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติเชิงบรรยาย และสถิติเชิงอนุมาน

ผลการวิจัย พบว่า แบบวัดสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีจำนวน 24 ข้อ (1) ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.578–0.775 (2) ความตรงเชิงเนื้อหาอยู่ระหว่าง 0.60–1.00 และ (3) การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันลำดับที่สอง พบว่าผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) โมเดลที่สร้างขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์ (χ^2) ดัชนีความสอดคล้องเปรียบเทียบ (CFI = 0.97–0.99) ดัชนีความเหมาะสมพอดีเชิงเกณฑ์ (NFI = 0.99) ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA = 0.06–0.10) และค่าดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (RMR = 0.02–0.05) ซึ่งล้วนอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ แสดงว่าโมเดลการวัดที่พัฒนาขึ้นมีความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคมีค่าเท่ากับ 0.87

หลักสูตรพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
โดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการการศึกษาชั้นเรียนและสื่อดิจิทัล

Development Curriculum Teacher for Communicative Language
Teaching through Active Learning Integrating Lesson Study
and Digital Media

นายสุทัศน์ สังคะพันธ์

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของครูสร้างและพัฒนาหลักสูตร ศึกษาผลการใช้หลักสูตรพัฒนาครู และประเมินหลักสูตรพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการการศึกษาชั้นเรียนและสื่อดิจิทัล กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนทุกสังกัดในจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 22 คน และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ครูผู้เข้ารับการพัฒนารับผิดชอบจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ จำนวน 296 คน ปีการศึกษา 2568 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามและแบบประเมิน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานด้วย t-test (Dependent samples) และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) ครูสอนภาษาอังกฤษมีความต้องการการพัฒนาและการพัฒนาบุคลากรด้านการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2) ผลการพัฒนาหลักสูตรพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการการศึกษาชั้นเรียนและสื่อดิจิทัล หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมี 5 องค์ประกอบ คือ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร เนื้อหาของหลักสูตร กระบวนการพัฒนาครู และการวัดและประเมินผลของหลักสูตร

3) ผลการใช้หลักสูตรพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการการศึกษาชั้นเรียนและสื่อดิจิทัล พบว่า ครูมีคะแนนหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ครูสามารถออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้อยู่ในระดับมากที่สุด และนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

4) ผลการประเมินหลักสูตรพัฒนาครูในการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยใช้การจัดการเรียนรู้เชิงรุกบูรณาการการศึกษาชั้นเรียนและสื่อดิจิทัลโดยใช้ CIPP Model ในการประเมิน 4 ด้าน ผลการประเมินความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

แผนงานที่ 2

การพัฒนาและส่งเสริมศักยภาพผู้เรียน เพื่อการแข่งขันและมีงานทำ

การพัฒนารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพและสร้างรายได้ที่ยั่งยืนในจังหวัดร้อยเอ็ด

The Development of Proactive Learning Management Process Model Using Local Learning Resources to Promote Occupational Skills and Generate Sustainable Income in Roi Et Province.

นายขจรศักดิ์ หลักแก้ว

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพ 2) สร้างและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น 3) ทดลองใช้รูปแบบฯ ที่พัฒนาขึ้น และ 4) ประเมินคุณภาพของรูปแบบฯ โดยผู้เชี่ยวชาญกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ครูผู้สอน 22 โรงเรียน ในจังหวัดร้อยเอ็ด และผู้เชี่ยวชาญ 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนจากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) จำนวน 22 คน ซึ่งได้มาจากการคัดเลือกโดยวิธีการสุ่มครีเอ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม แบบประเมินความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แบบประเมินคุณภาพ ความเหมาะสมของรูปแบบ และแบบนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สติติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1) สภาพปัจจุบันและที่พึงประสงค์ (ระยะที่ 1) พบว่า สภาพปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังขาดรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ ในขณะที่สภาพที่พึงประสงค์มีความต้องการรูปแบบที่ชัดเจน สามารถบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อสร้างแรงบันดาลใจและพัฒนาทักษะอาชีพที่นำไปสู่การสร้างรายได้จริงให้แก่นักเรียน

2) การสร้างและพัฒนากระบวนการ (ระยะที่ 2) ได้ "รูปแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก มุ่งองค์ประกอบ 6 ด้าน ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน (ตั้งเป้าหมาย ค้นหา ลงพื้นที่ สร้างผลงาน นำเสนอ และต่อยอด) บทบาทของผู้เรียน-ครู-ชุมชน โดยเน้นครูเป็นผู้ชี้แนะ (Coach) รูปแบบกิจกรรมเชิงรุก และการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง (Authentic Assessment) ซึ่งมีความสอดคล้องและเป็นระบบ

3) การทดลองใช้รูปแบบ (ระยะที่ 3) พบว่า ครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้ประสบความสำเร็จในระดับมาก ส่งผลให้นักเรียนเกิดการพัฒนาทักษะอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ สามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์และแผนธุรกิจจำลองได้จริง อีกทั้งยังมีทัศนคติที่ดีต่อการเป็นผู้ประกอบการและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

4) การประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ (ระยะที่ 4) พบว่ารูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น มีคุณภาพและความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในด้านประโยชน์ของรูปแบบ ($\bar{X} = 4.64$, S.D. = 0.53) และด้านความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.55) ซึ่งเป็นการยืนยันว่ารูปแบบดังกล่าวมีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ

กล่าวโดยสรุป รูปแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่พัฒนาขึ้น เป็นนวัตกรรมที่มีคุณภาพ ผ่านการตรวจสอบเชิงประจักษ์และได้รับการยืนยันจากผู้เชี่ยวชาญว่ามีประสิทธิภาพสูงในการส่งเสริมทักษะอาชีพให้แก่ผู้เรียน โดยสามารถเชื่อมโยงการเรียนรู้ในชั้นเรียนเข้ากับบริบทของชุมชนได้อย่างเป็นรูปธรรม และยั่งยืน

แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเกิด Soft Power ในพื้นที่จังหวัด
เขตพัฒนาพิเศษตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC)
จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างยั่งยืน

Guidelines for a learning management sustainable response to
the emergence of soft power in the Eastern Economic Corridor (EEC)
in Chachoengsao Province

นางสาวเยาวธิดา เสี่ยวเส็ง

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดฉะเชิงเทรา

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเกิด Soft Power ในพื้นที่จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) จังหวัดฉะเชิงเทราอย่างยั่งยืน มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเกิด Soft Power ในพื้นที่จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทราอย่างยั่งยืน 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเกิด Soft Power ในพื้นที่จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างยั่งยืน และ 3) เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเกิด Soft Power ในพื้นที่จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างยั่งยืน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1) สภาพการจัดการศึกษา Soft Power ในจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการจัดการเรียนรู้ Soft Power 11 ด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านประเพณี (2) ด้านการท่องเที่ยว (3) ด้านอาหาร (4) ด้านศิลปะ (5) ด้านการออกแบบ (6) ด้านเกม (7) ด้านกีฬา (8) ด้านดนตรี (9) ด้านหนังสือ (10) ด้านภาพยนตร์ และ (11) ด้านแฟชั่น โดยด้านที่เด่นชัดและเห็นเป็นรูปธรรมที่สุด คือ ด้านอาหาร และด้านประเพณี สถานศึกษาบูรณาการภูมิปัญญาวัฒนธรรม และเอกลักษณ์ท้องถิ่นเข้าสู่หลักสูตรสถานศึกษา มีการเชิญผู้เชี่ยวชาญปราชญ์ท้องถิ่นมาถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาแก่ครู และผู้เรียนโดยตรง จัดกิจกรรมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสร้างสรรค์ที่สะท้อนคุณค่าทางวัฒนธรรม สถานศึกษามีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐและเอกชน และใช้เทคโนโลยีเผยแพร่องค์ความรู้ รวมถึงสร้างการเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง ยั่งยืน และนำไปสู่การพัฒนา Soft Power ของพื้นที่อย่างแท้จริง

2) แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองการเกิด Soft Power ในพื้นที่จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัดฉะเชิงเทราอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 4 แนวทาง คือ (1) จัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม

(2) จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตร (3) จัดเป็นสาระการเรียนรู้บูรณาการ และ (4) จัดเป็นกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ หรือกิจกรรมชุมนุม โดยมุ่งเน้นการบูรณาการภูมิปัญญาและเอกลักษณ์ท้องถิ่น เข้ากับการเรียนรู้เชิงปฏิบัติจริง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงาน แสดงศักยภาพ และต่อยอดสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ผ่านความร่วมมือของครู ชุมชน และภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน และผลการวิเคราะห์ภาพรวมร่างแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนอง การเกิด Soft Power ในพื้นที่จังหวัดเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จังหวัด ฉะเชิงเทรา อย่างยั่งยืน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48, S.D. = 0.03$)

3) ข้อเสนอเชิงนโยบายแนวทางการจัดการเรียนรู้ ที่ตอบสนองการเกิด Soft Power ในพื้นที่จังหวัด เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) จังหวัดฉะเชิงเทรา อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 ประเด็น ได้แก่ (1) ยกระดับการจัดการเรียนรู้ Soft Power ในจังหวัดฉะเชิงเทรา ให้เป็น ต้นแบบของประเทศ (2) สร้างระบบสนับสนุนเชิงโครงสร้างหลักสูตรการปฏิบัติ ที่เชื่อมโยงการศึกษา เศรษฐกิจ และชุมชนเข้าด้วยกัน และ (3) ต่อยอด Soft Power สู่การสร้างรายได้ อาชีพ และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้ Soft Power, เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก, ความยั่งยืน

การพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพธุรกิจ สำหรับนักเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี

The Development of Educational Innovation to Promote Business Career Skills for Secondary School Students in Saraburi Province.

ว่าที่ รอ. สาคร กิ่งจันทร์

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดอุบลราชธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพธุรกิจ 2) พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษา 3) ทดลองใช้นวัตกรรมฯ และ 4) ประเมินผลการใช้พัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมทักษะอาชีพธุรกิจสำหรับนักเรียนประถมศึกษาจังหวัดสระบุรี ใช้รูปแบบการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งกระบวนการดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานและปัญหาผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหาร ครู และผู้ปกครอง รวมถึงใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล จากกลุ่มเป้าหมาย ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนานวัตกรรมหลักสูตรส่งเสริมทักษะอาชีพธุรกิจ โดยเน้นการออกแบบจากฐานข้อมูลจริง (Evidence-Based Design) และตรวจสอบคุณภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนที่ 3 การนำนวัตกรรมหลักสูตรสู่การปฏิบัติจริง ในโรงเรียนที่มีความพร้อมผ่านโครงการกิจกรรมเชิงรุก (Active Learning) และ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลการใช้นวัตกรรมในมิติต่าง ๆ กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกสังกัดในจังหวัดสระบุรี จำนวน 20 โรงเรียน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพปัจจุบันและปัญหา สภาพปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.98$) แต่มีปัญหาวิกฤตด้านงบประมาณในการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 2.83$) ความต้องการนวัตกรรมอยู่ในระดับ มากที่สุด โดยต้องการเครื่องมือที่เชื่อมโยงกับอัตลักษณ์ท้องถิ่นและเครือข่าย "บวร" ในรูปแบบพี่เลี้ยงทางธุรกิจ (Business Mentor)

2) การพัฒนานวัตกรรมได้นวัตกรรมหลักสูตรที่ประกอบด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้หลัก (Modules) ได้แก่ (1) นักธุรกิจตัวน้อย (Mini CEO) (2) ผู้ประกอบการตัวน้อย (KidPreneur Academy) (3) ตลาดนักธุรกิจจิ๋ว (Mini Marketplace) (4) ฟาร์มจิ๋ว (Smart Farm Kids) และ (5) สระบุรี ดีไซน์คิดส์ นวัตกรรมมีคุณภาพในระดับมากที่สุด

3) การทดลองใช้และประเมินผล หลักสูตรในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($X = 4.88$) มุ่งเน้นสมรรถนะผู้ประกอบการและการประเมินตามสภาพจริง ผู้บริหารและครูมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($X = 4.72$) โดยเห็นเด่นชัดว่านักเรียนเกิดทักษะการทำงานเป็นทีมและสื่อสารได้ดีนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($X = 4.63$) และมีความสุขสูงสุดต่อกิจกรรมปฏิบัติจริงใน "ตลาดนักธุรกิจจิ๋ว" ($X = 4.84$)

คำสำคัญ: นวัตกรรมทางการศึกษา, ทักษะอาชีพธุรกิจ, นักเรียนประถมศึกษา, จังหวัดสระบุรี, การวิจัยและพัฒนา

การพัฒนาารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมือง ดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

The Development of the Students' Potential Enhancing to Promote the 21'st Century Digital Citizenship Skills for Education Sandbox Schools.

นางกวิสรา ชื่นอรุรา

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดศรีสะเกษ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรม การศึกษา 2) สร้างและพัฒนาารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมือง ดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา และ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบ การเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษา ในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึก และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียน สู่ความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

1.1) สภาพปัจจุบัน พบว่า สถานศึกษานำร่องพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาเริ่มตระหนักถึงความสำคัญ ของพลเมืองดิจิทัล แต่ยังอยู่ในระดับเริ่มต้น และยังไม่มีการออกแบบทางชัดเจน เกิดความเหลื่อมล้ำในการนำ เทคโนโลยีมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่เชื่อมโยงกับการพัฒนาทักษะพลเมือง ดิจิทัลอย่างรอบด้าน การบูรณาการเนื้อหาในหลักสูตรยังไม่ครอบคลุม และกิจกรรมส่วนใหญ่เป็นโครงการเสริม มากกว่าการบูรณาการในรายวิชาหลัก

1.2) สภาพปัญหา พบว่า การบริหารจัดการเกิดความเหลื่อมล้ำด้านทรัพยากรระหว่างโรงเรียน ขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก รวมทั้งครูบางส่วนยังขาดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับพลเมืองดิจิทัล การจัด กิจกรรมในชั้นเรียนขาดการบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับการส่งเสริมความเป็นพลเมืองดิจิทัลในหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ ครูบางส่วนขาดความมั่นใจหรือขาดทักษะในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้เพื่อพัฒนา ศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21

1.3) ความต้องการ พบว่า ควรมีการพัฒนาแนวทาง/หลักสูตรส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนสู่ความเป็นพลเมืองดิจิทัลในระดับสถานศึกษา รวมทั้งการยกระดับศักยภาพครูโดยการอบรมเชิงปฏิบัติการให้ครูสามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมั่นใจ สร้างสื่อการเรียนรู้ร่วมสมัยและสอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ ซึ่งควรสะท้อนสถานการณ์จริงของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเข้าใจบทบาทของตนเองในการเป็น “แบบอย่าง” และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมพฤติกรรมดิจิทัลที่เหมาะสม และควรมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและลดความเหลื่อมล้ำในการบริหารจัดการเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

2) สร้างและพัฒนาารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

ผลการสร้างและพัฒนาารูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะ ความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พบว่า รูปแบบที่พัฒนาขึ้นเป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ (1) หลักการและแนวคิด ประกอบด้วย (1.1) พลเมืองดิจิทัล (1.2) ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (1.3) ทฤษฎีการเรียนรู้ (1.4) แนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพ (2) ปัจจัยนำเข้า ประกอบด้วย (2.1) ครู/ผู้สอนที่มีทักษะด้านดิจิทัล (2.2) สื่อ เทคโนโลยี และแพลตฟอร์มการเรียนรู้ (2.3) หลักสูตร/แผนการจัดการเรียนรู้ และ (2.4) บริบทโรงเรียนและชุมชนออนไลน์ (3) กระบวนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย (3.1) การวินิจฉัยผู้เรียน (3.2) การสำรวจผู้เรียน (3.3) การฝึกปฏิบัติ (3.4) การสะท้อนผล และ (3.5) การเพิ่มขีดความสามารถ (4) กลไกสนับสนุน ประกอบด้วย (4.1) ครู/โค้ชดิจิทัล : ให้คำปรึกษา ส่งเสริมการเรียนรู้ (4.2) ชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) : ให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (4.3) การประเมินผลตามสภาพจริง (4.4) สภาพแวดล้อมออนไลน์ที่ยั่งยืน และ (5) จุดเน้นของรูปแบบ ประกอบด้วย (5.1) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (5.2) ส่งเสริมการเรียนรู้เชิงรุกและมีส่วนร่วม (5.3) พัฒนาทักษะดิจิทัลอย่างมีจริยธรรม และ (5.4) สอดคล้องกับเป้าหมายของนโยบาย Digital Literacy และ Thailand 4.0

ผลการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมศึกษามีความเหมาะสม ในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

3) ผลการใช้รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา

3.1) ผลการสังเกตชั้นเรียนในการใช้รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พบว่า ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน โดยภาพรวมมีการดำเนินการจัดกิจกรรมตามกรอบการประเมินในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูดำเนินกิจกรรมในขั้นตอนที่ 4 การสะท้อนผล (Reflect) มีค่าเฉลี่ยการจัดกิจกรรมสูงที่สุด ($\bar{X} = 4.63$,

S.D. = 0.61) รองลงมา คือ ขั้นตอนที่ 3 การฝึกปฏิบัติ (Practice) (\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.62) ขั้นตอนที่ 1 การวินิจฉัยผู้เรียน (Diagnose) (\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.53) ขั้นตอนที่ 2 การสำรวจผู้เรียน (Explore) (\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.58) และขั้นตอนที่ 5 การเสริมสร้างศักยภาพ (Empower) (\bar{X} = 4.44, S.D. = 0.74) ตามลำดับ

3.2) ผลการประเมินพฤติกรรมที่สะท้อนทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียน ทั้ง 4 ด้าน พบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่สะท้อนทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 โดยภาพรวมในระดับมากที่สุด (\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.61) เมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่า ผู้เรียนมีพฤติกรรมที่สะท้อนทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 ด้านการใช้เทคโนโลยีเพื่อประโยชน์ส่วนรวม สูงที่สุด (\bar{X} = 4.61, S.D. = 0.62) รองลงมา คือ ด้านการสื่อสารออนไลน์อย่างมีจริยธรรม (\bar{X} = 4.59, S.D. = 0.65) ด้านความเข้าใจสิทธิ หน้าที่ กฎหมายดิจิทัล (\bar{X} = 4.54, S.D. = 0.56) และด้านการคิดเชิงวิพากษ์ในการบริโภคข่าวสาร (\bar{X} = 4.46, S.D. = 0.60) ตามลำดับ

ผลการวิจัยชี้ว่า รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของผู้เรียนที่ส่งเสริมทักษะความเป็นพลเมืองดิจิทัลในศตวรรษที่ 21 สำหรับสถานศึกษาในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ความเป็นไปได้ระดับมาก และความเป็นประโยชน์ระดับมากที่สุด รูปแบบที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

แผนงานที่ 3

**การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ทุกช่วงวัย
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน**

การพัฒนาและศึกษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์จากลูกหยีเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตเกษตรกร อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

The development and study of the quality of products from
baby balls is accepted by consumers to improve the quality
of life for farmers. Yarang, Pattani.

นายธนวัฒน์ รัตนเดโช

ศูนย์ส่งเสริมการเรียนรู้อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ลูกหยีให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในพื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี 2) ประเมินทักษะการปฏิบัติของผู้ประกอบการหลังจากผ่านการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ลูกหยี 3) ประเมินความพึงพอใจของผู้ประกอบการหลังจากผ่านการฝึกอบรมถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ลูกหยี การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยในระยะเวลาที่ 3 ถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์ลูกหยีให้กับผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในพื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่อำเภอยะรัง จำนวน 150 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือ แบบประเมินทักษะ และแบบสอบถามความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1) ชุมชนและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ในพื้นที่อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี โดยการจัดกิจกรรมฝึกอบรมให้กับประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน โดยดำเนินการจัดฝึกอบรมออกเป็น 3 รุ่น รุ่นละ 50 คน รุ่นที่ 1 จัดกิจกรรมในพื้นที่ตำบลสะดากา รุ่นที่ 2 จัดกิจกรรมในพื้นที่ตำบลระแว้ง และรุ่นที่ 3 จัดกิจกรรมในพื้นที่ตำบลปิตุมุติ

2) จากผลประเมินทักษะการปฏิบัติ พบว่า ผู้เข้าร่วมฝึกอบรมสามารถพัฒนาตนเองจนถึงระดับที่พร้อมต่อการประกอบอาชีพลูกหยีได้ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้และการฝึกอบรมที่ดำเนินการนั้นมีประสิทธิภาพ สามารถตอบสนองต่อเป้าหมายในการเสริมสร้างอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้เข้าร่วมได้อย่างเป็นรูปธรรม

3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการฝึกอบรมโครงการมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ทุกหัวข้อ โดยเฉพาะในด้าน การตอบคำถามและให้คำแนะนำของวิทยากร (ค่าเฉลี่ย = 4.91) และการถ่ายทอด ความรู้ที่ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย = 4.88) แสดงให้เห็นถึงคุณภาพการจัดฝึกอบรมที่ตอบสนองต่อความต้องการ ของผู้เข้าร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งในด้านเนื้อหา วิทยากร และสิ่งอำนวยความสะดวก

การพัฒนาโปรแกรมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความสามารถที่จำเป็น สำหรับการจ้างงานของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย

The development of a spatial education management program to enhance employability of students at basic education level, Loei Province

นายฤทธิวิทย์ พินิจนีก

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย

บทคัดย่อ

การวิจัยพัฒนาโปรแกรมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดเลย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบของความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย 2) พัฒนาโปรแกรมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย และ 3) ศึกษาผลการใช้โปรแกรมการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย โดยใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D) มีขั้นตอนการวิจัย 3 ระยะ ประกอบด้วย ระยะที่ 1 การศึกษาองค์ประกอบของความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงาน ระยะที่ 2 การพัฒนาโปรแกรมการจัดการศึกษา และระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้โปรแกรมการจัดการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลแบบผสมผสานทั้งข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม แบบประเมิน และแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม ดำเนินการวิจัยในปีการศึกษา 2568 กลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนในจังหวัดเลย จำนวน 13 โรงเรียน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบที ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) องค์ประกอบของความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานของนักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย จากการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis: EFA) จากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมข้อมูลจากนักเรียน จำนวน 1,000 คน พบว่า ความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ (1) ภาวะผู้นำ และการทำ งานเป็นทีม (2) ความสามารถด้านการแก้ปัญหาและการปรับตัว (3) ความสามารถด้านเทคโนโลยี (4) ความสนใจด้านการท่องเที่ยว (5) ความเห็นอกเห็นใจและใส่ใจต่อสังคม (6) ความสนใจ

ด้านสุขภาพและสุขภาวะที่ดี และ (7) ความสามารถทางภาษา โดยทั้ง 7 องค์ประกอบมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงกว่า 0.30

2) การพัฒนาโปรแกรมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย เป็นโปรแกรมที่พัฒนาขึ้นโดยใช้แนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1949) และ Taba (1962) เป็นกรอบโครงสร้าง ร่วมกับกระบวนการ Design Thinking และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โปรแกรมมี 8 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ เนื้อหา กระบวนการดำเนินงาน การวัดและประเมินผล แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ และคู่มือการใช้โปรแกรม โดยโปรแกรมได้รับการตรวจสอบคุณภาพ 5 องค์ประกอบหลักโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน พบว่า มีคุณภาพโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก (Mean=3.82, S.D.=0.18)

3) ผลการใช้โปรแกรมการจัดการศึกษาเชิงพื้นที่เพื่อเสริมสร้างความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดเลย พบว่า นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน 726 คน มีคะแนนความสามารถที่จำเป็นสำหรับการจ้างงานโดยรวมเท่ากับร้อยละ 86.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์คุณภาพระดับดี (ร้อยละ 80) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยองค์ประกอบที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ความเห็นอกเห็นใจและใส่ใจต่อสังคม (ร้อยละ 89.00) รองลงมา คือ ความสนใจด้านสุขภาพและสุขภาวะที่ดี (ร้อยละ 88.69) และความสนใจด้านการท่องเที่ยว (ร้อยละ 86.94) ตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบที่นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถทางภาษา (ร้อยละ 82.50) ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียน จำนวน 542 คน ที่มีต่อการใช้โปรแกรม พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.59, S.D.=0.59) โดยมีความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอนสูงสุด (Mean=4.75, S.D.=0.46) ในขณะที่ครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 77 คน มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุดเช่นกัน (Mean=4.63, S.D.=0.54) โดยมีความพึงพอใจด้านผลลัพธ์และประโยชน์ที่ได้รับสูงสุด (Mean=4.70, S.D.=0.49)

รูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน

Management Model for Malnutrition Problems of Students in Private Schools

นางสาวชนิธดา เกตุอำไพ

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสถานภาพรูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน และ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน ใช้ระเบียบการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ (Qualitative and Quantitative Research) กลุ่มเป้าหมาย คือ โรงเรียนเอกชนที่ได้รับเงินอุดหนุนค่าอาหารกลางวัน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีอัตราภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนลดลง ในช่วง 3 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2565 – 2567) โดยคัดเลือกโรงเรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายในการศึกษาแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 20 โรงเรียน จาก 4 ภูมิภาค ภูมิภาคละ 5 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์รูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน และแบบประเมินรูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1) สถานภาพรูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนในโรงเรียนเอกชนของกลุ่มเป้าหมาย พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนขนาดกลาง ที่รับเงินอุดหนุนร้อยละ 70 มีการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนอย่างเป็นระบบ 6 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1 การเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ โรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการประเมินภาวะโภชนาการเอง โดยใช้เกณฑ์มาตรฐานของกรมอนามัย ด้านที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และเสริมสร้างความตระหนัก โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการเผยแพร่ความรู้ด้านโภชนาการแก่นักเรียน ครู/บุคลากร ผู้ประกอบอาหาร และผู้ปกครอง ผ่านการบูรณาการเนื้อหาในวิชาการ กิจกรรมหน้าเสาธง นิทรรศการ สื่อสร้างสรรค์ รวมถึงการอบรมกับหน่วยงานภายนอก ด้านที่ 3 การส่งเสริมโภชนาการที่ดี โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการดำเนินการตรวจสอบคุณค่าทางโภชนาการของอาหารกลางวัน โดยจัดอาหารที่มีคุณค่าทางโภชนาการให้กับนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการและนักเรียนที่ไม่มีภาวะทุพโภชนาการส่วนใหญ่จัดอาหารไม่แตกต่างกัน ด้านที่ 4 การส่งเสริมการออกกำลังกาย โรงเรียนทุกโรงเรียนมีการดำเนินการส่งเสริมการออกกำลังกายให้กับนักเรียนที่มีภาวะทุพโภชนาการ โดยครูจะคอยกำกับ ดูแล และเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ด้านที่ 5

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ โรงเรียนส่วนใหญ่มีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการแก้ปัญหาภาวะทุพโภชนาการของนักเรียนกับผู้ปกครอง รองลงมา ร้านค้าภายในโรงเรียน และชุมชน ด้านที่ 6 การติดตามและประเมินผล โรงเรียนส่วนใหญ่มีการติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ ทั้งก่อนดำเนินการ ระหว่างดำเนินการ และหลังดำเนินการ โดยใช้ข้อมูลชั้นน้ำหนัก วัดส่วนสูง และติดตามพฤติกรรมกรรมการบริโภค เพื่อปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

2) รูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน มี 6 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 การเฝ้าระวังภาวะโภชนาการ ด้านที่ 2 การสร้างองค์ความรู้และเสริมสร้างความตระหนัก ด้านที่ 3 การส่งเสริมโภชนาการที่ดี ด้านที่ 4 การส่งเสริมการออกกำลังกาย ด้านที่ 5 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ด้านที่ 6 การติดตามและประเมินผล

3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารจัดการปัญหาภาวะทุพโภชนาการนักเรียนในโรงเรียนเอกชน พบว่า มีความเหมาะสมโดยรวมและความเป็นไปได้ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในทุกรายการประเมิน

<https://shorturl.moe.go.th/f0576>

◆ กลุ่มยุทธศาสตร์การวิจัยและพัฒนา
สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์
สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ